

Vereniging
Gehandicaptenzorg
Utrecht

Visie op zorg voor ouder wordende cliënt

*In deze notitie beschrijven wij onze visie op de zorg
voor de ouder wordende cliënt met een verstandelijke
beperking in de regio Utrecht 2024 tot 2030*

Aanleiding

De groep ouder wordende cliënten met een verstandelijke beperking wordt steeds groter. Ook krijgen zij vaak op relatief jonge leeftijd al te maken met ouderdomsverschijnselen. De VGN richt zich in haar visie op het meedoen en een betekenisvol leven leiden, ongeacht de zwaarte of aard van de beperking. Dit geldt dus ook voor de ouder wordende cliënt en het is juist daarom belangrijk om vroegtijdig in te spelen op veroudering van cliënten. Daarnaast neemt de complexiteit van de zorgvraag toe, wat de zorg nog intensiever maakt, terwijl het aantal zorgprofessionals alleen maar afneemt.

Het is belangrijk vroegtijdig in te spelen op veroudering van cliënten

Onze ambitie is bij te dragen aan de kwaliteit van de begeleiding en behandeling die binnen en buiten onze organisaties wordt geboden aan oudere mensen met een verstandelijke beperking. We staan voor de uitdaging om voldoende, passende en toekomstbestendige zorg te realiseren.

DEFINITIE

Mensen die tot de doelgroep oudere cliënten met een verstandelijke beperking behoren, hebben naast hun verstandelijke beperking ook geriatrische problematiek. Bij deze doelgroep treedt de geriatrische problematiek eerder op, namelijk gemiddeld genomen rond het vijftigste levensjaar. Bij bepaalde cliënten of doelgroepen kan dit zelfs nog eerder zijn.

De geriatrische problematiek uit zich vaak in cognitieve achteruitgang, lichamelijke achteruitgang en/of stemmings- en gedragsveranderingen. Hierdoor neemt de draaglast toe terwijl de draagkracht afneemt en worden cliënten ook minder sociaal zelfredzaam.

Deze cliënten hebben daarom specifieke begeleiding en behandeling nodig die multidisciplinair is en veelal in directe nabijheid van de cliënt aanwezig moet zijn. In het bijzonder moet er aandacht zijn voor veranderende behoeften, zoals een passende en betekenisvolle daginvulling, medische- of nachtzorg. De afspraken hierover zijn onderdeel van - en leiden vrijwel altijd tot - het bieden van proactieve zorgplanning in de laatste levensfase.

Intensiveren van extramurale ambulante zorg

We willen voldoende, passende en toekomstbestendige zorg voor ouder wordende cliënten kunnen garanderen. Dat vraagt om duidelijke keuzes. Om te kunnen voldoen aan de toenemende vraag is het belangrijk om de extramurale ambulante zorg voor ouder wordende cliënten beter te faciliteren. We streven ernaar de randvoorwaarden te creëren die dat mogelijk maakt. Voor de groep cliënten waarvoor extramurale zorg niet passend is, blijft intramurale zorg beschikbaar.

Om deze richtinggevende visie daadwerkelijk te kunnen realiseren, is het belangrijk dat ook de randvoorwaarden hiervoor scherp zijn. In dit geval is dat:

- We organiseren altijd in de context. De **context** van de regio, de organisatie of de individuele cliënt is altijd leidend.
- We organiseren altijd **samen**. Ook hier heeft samen op elk niveau een eigen invulling en bestaat het uit zowel professionele als informele deelnemers.

Participeren in het netwerk van de cliënt

Het netwerk rondom de cliënt wordt steeds belangrijker wat betekent dat wij de zorg meer in het netwerk rondom de cliënt gaan organiseren. Hiermee bedoelen we concreet zowel het op- en inzetten van het professionele netwerk in de regio Utrecht met alle ketenpartners, als het informele netwerk in de driehoek rondom de cliënt. We werken samen met naasten, vrijwilligers en mensen uit de buurt om voor de individuele cliënt de juiste zorg te organiseren. Hierbij gaan we in gesprek over de verwachtingen over de inzet van een ieder in het netwerk van de cliënt.

De VGU stelt zich tot doel alle oudere cliënten met een verstandelijke beperking in de regio Utrecht de juiste zorg, op de juiste plek te bieden. Om te kunnen voldoen aan de toenemende vraag is het belangrijk om de extramurale ambulante zorg voor ouder wordende cliënten beter te faciliteren. We streven ernaar de randvoorwaarden te creëren die langer thuis blijven wonen mogelijk maakt. Voor de groep cliënten waarvoor extramurale zorg niet passend is, blijft intramurale zorg beschikbaar.

Gebruik maken van slimme zorgtechnologie

Slimme zorgtechnologie zorgt ervoor dat de eigen regio en welbevinden van de cliënt toeneemt. Er zijn innovaties gericht op vrijheid en veiligheid van cliënten. De inzet van (technologische) innovaties leidt ook tot een situatie waarin cliënten langer thuis kunnen wonen.

Sector overstijgend samenwerken

Aanpalende ketenpartners als ouderenzorgorganisaties, GGZ-organisaties en gemeenten hebben allen te maken met een forse groei van een “ouder-wordende” populatie en het gegeven dat we deze doelgroep ook steeds langer thuis willen laten wonen. Er wordt breder gekeken naar hoe we dat doen, hierbij in ogenschouw nemend dat een cliënt niet louter toe te schrijven is aan één bepaalde sector én dat het niet enkel aan zorginstellingen is om de zorg te bieden. We kijken dus over de muren van de sector heen hoe we samen als naasten, wijk en maatschappij toch passende zorg en begeleiding kunnen bieden wanneer de cliënt hier behoefte aan heeft.

Binnen de beschreven doelgroep, onderscheiden we vijf specifieke doelgroepen waarvoor extra aandacht nodig is om passende zorg en begeleiding te organiseren:

1. De ouder wordende cliënt	Zorg gericht op herkennen van signalen van geriatrische problematiek en hier op adequate wijze begeleiding en zorg op aanpassen. Start van de proactieve zorgplanning. Tijdig inschakelen van benodigde expertise en/of zorgdragen voor de overgang naar meer passende setting.
2. Ouderen en psychische klachten	Zorg is gericht op intensieve begeleiding en stabiliseren, ondersteunen bij cognitieve en of lichamelijke achteruitgang.
3. Ouderen & somatiek	Zorg is gericht op een veilig en beschermende omgeving voor intensieve somatische ouderenzorg (fysiek).
4. Ouderen & psychogeriatrische klachten/ neurocognitieve achteruitgang, zoals dementie	Zorg is gericht op een veilige (besloten) omgeving voor VG-clënten met neurocognitieve achteruitgang. Actieve nachtdienst, toegankelijke locatie, belevingsgerichte activiteiten.
5. Ouderen & psychiatrisch ziektebeeld of gedragsproblematiek op de voorgrond, evt. met bijkomende somatiek	Zorg is gericht op individuele ondersteuning bij complexe begeleidingsvraag in combinatie met verzorging en verpleging.

Concreet betekent dit:

	Extramurale ambulante zorg	Intramurale zorg
Cliënt en sociaal netwerk	■ Afstemmen wat cliënt zelf kan, wat sociaal netwerk kan en wat overblijft voor zorg-professional	■ Afstemmen wat cliënt zelf kan, wat sociaal netwerk kan en wat overblijft voor zorg-organisatie
VG organisaties	■ Extramurale ambulante zorg intensiveren en keuzes maken binnen VGU ■ Handreiking op basis van best practices om extramurale ambulante zorg te versterken ■ Inzetten zorgtechnologie met als doel vrijheid en veiligheid te verbeteren ■ Kennisdeling en kennisontwikkeling	■ Intramurale zorg versterken (geen uitbreiding) en keuzes maken binnen VGU ■ Onderzoek naar hoe we revalidatie en hospicemogelijkheden kunnen versterken ■ Taakherschikking op gebied van medische zorg ■ Inzetten zorgtechnologie met als doel eigen regie en welbevinden te verbeteren ■ Kennisdeling en kennisontwikkeling
Partners	■ Versterken van inhoudelijke en organisatorische samenwerking binnen het formele netwerk; binnen de VGU, in de keten (o.a. huisartsen) en het brede netwerk (IVVU/VVT instellingen)	■ Verkennen welke samenwerkingsvormen opgezet kunnen worden met als doel om vanuit zowel VVT als VG zorg te bieden aan ouder wordende cliënten met een verstandelijke beperking en kennis te verbreden